

บทคัดย่อ

หัวข้อภาคนิพนธ์	: การส่งออกของประเทศไทยไปประเทศสหรัฐอเมริกาหลังวิกฤตซับไพร์ม กรณีศึกษาสินค้าส่งออกสำคัญ 15 อันดับแรกของไทย
ชื่อผู้เขียน	: นางสาวกมลวรรณ วายุนิจ
คณะ	: พัฒนาการเศรษฐกิจ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
ชื่อปริญญา	: เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ)
อาจารย์ที่ปรึกษา	: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สันติ ชัยศรีสวัสดิ์สุข
ปีการศึกษา	: 1/2552

ภาคการค้าระหว่างประเทสมิบทบาทสำคัญอย่างมากต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทย โดยในปี 2549 ไทยมีรายได้จากการส่งออกต่อรายได้ประชาชาติ (GDP) อยู่ที่ 74 % สัดส่วนรายได้จากการส่งออกต่อ GDP ของไทยถือว่าอยู่ในสัดส่วนที่สูง ทำให้ต้องเปิดรับต่อความผันผวนจากเศรษฐกิจระหว่างประเทศค่อนข้างมาก ดังนั้นเมื่อเกิดวิกฤตทางเศรษฐกิจขึ้นในตลาดที่สำคัญของประเทศดังเช่นวิกฤตซับไพร์มในประเทศสหรัฐอเมริกาในปี 2551 จึงส่งผลกระทบต่อภาคการส่งออกของประเทศเป็นอย่างมาก ทำให้เศรษฐกิจไทยต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงอย่างกระทันหันของเศรษฐกิจประเทศคู่ค้าและเศรษฐกิจโลก ประกอบกับประเทศสหรัฐอเมริกาคือประเทศผู้นำเข้าที่สำคัญอันดับหนึ่งของประเทศไทย ส่งผลให้เมื่อเกิดวิกฤตซับไพร์มขึ้นประเทศไทยได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์นั้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ จะเห็นได้จากมูลค่าการส่งออกที่ลดลงในปี 2552 ซึ่งเป็นปีที่วิกฤตเศรษฐกิจมีผลกระทบอย่างรุนแรง อย่างไรก็ตามสินค้าหลายรายการที่ไทยเป็นผู้ส่งออกลับได้รับผลกระทบที่แตกต่างกัน บางรายการได้รับผลกระทบรุนแรงในขณะที่บางรายการกลับได้รับผลกระทบน้อยกว่า

การศึกษานี้เป็นการศึกษาการส่งออกของประเทศไทยไปประเทศสหรัฐอเมริกาหลังวิกฤตซับไพร์ม สำหรับสินค้าส่งออกสำคัญ 15 อันดับแรกของไทย เพื่อวิเคราะห์ขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยจะแบ่งการศึกษาออกเป็น 2 ส่วน

ส่วนที่ 1 เป็นการวิเคราะห์ขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ (Revealed Comparative Advantage หรือ RCA) ผลการศึกษาปรากฏว่าในปี 1999 ประเทศไทยมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในสินค้าทั้งสิ้น 10 รายการ จากสินค้าทั้งสิ้น 15 รายการ จากมีค่าดัชนี RCA ที่มีค่ามากกว่า 1 โดยเฉพาะกุ้ง (HS 160520) พบว่ามีค่า RCA สูงที่สุดเท่ากับ 48.36 ต่อมาในปี 2002 และ 2005 พบว่ามีสินค้าที่ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบเพิ่มขึ้น 1 รายการ ได้แก่ เครื่องคอมพิวเตอร์ (HS 847170) รวมมีสินค้าทั้งสิ้น 11 รายการ โดยค่าดัชนีที่สูงที่สุดเป็นสับปะรด (HS 200820) ซึ่งมีค่าเท่ากับ 37.93 และ 38.44 ตามลำดับ ในปี 2008 พบว่าสินค้า 14 จาก 15 รายการที่ไทยมีมูลค่าการส่งออกสูง เป็นสินค้าที่ไทยมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ โดยค่าดัชนีที่มากที่สุดยังคงพบในสินค้าชนิดเดิม คือ สับปะรด (HS 200820) แต่สินค้าที่ไม่เคยมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบเลย คือ น้ำมันปิโตรเลียมดิบและน้ำมันดิบ (HS 270900) อันเป็นผลมาจากประเทศไทยไม่ใช่ประเทศที่มีแหล่งน้ำมันดิบตามธรรมชาติมากและคู่แข่งทางการค้าในสินค้าประเภทนี้มีศักยภาพอย่างมากในการส่งออก ทำให้ประเทศไทยไม่มีความได้เปรียบในสินค้าชนิดนี้ จะเห็นว่าการที่ประเทศไทยมีมูลค่าการส่งออกที่ลดลงในปี 2551 ไม่ได้แสดงว่าประเทศไทยมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบลดลงแต่อาจมาจากการที่ประชาชนในประเทศสหรัฐอเมริกายังมีอำนาจซื้อลดลงจากเงินเฟ้อที่เพิ่มสูงขึ้น , คนว่างงานเพิ่มมากขึ้น , เงินบาทแข็งค่าขึ้นจึงทำให้สินค้าของไทยมีราคาสูงขึ้นตาม ผู้บริโภคจึงบริโภคสินค้าในสัดส่วนที่ลดลง

ส่วนที่ 2 เป็นการวิเคราะห์โดยส่วนแบ่งตลาดคงที่ (Constant Market Shares Analysis หรือ CMS) โดยพิจารณาว่าการขยายตัวของการส่งออกเกิดขึ้นจากปัจจัยใด ประกอบด้วยผลกระทบมาจากอัตราเพิ่มของการส่งออกรวมของโลก (World growth effect) จากการขยายตัวของหมวดสินค้า (Commodity Effect) พบว่ามีสินค้าทั้งสิ้นจำนวน 6 รายการ โดยสินค้าที่ได้รับผลกระทบจากการขยายตัวของหมวดสินค้ามากที่สุดคือยางพารา (HS 400122) จากการขยายตัวของตลาดประเทศผู้นำเข้า (Country Effect) พบว่ามีสินค้าทั้งสิ้นจำนวน 3 รายการ โดยแต่ละรายการมีค่าอยู่ในระดับที่เท่าๆกันแต่ยังถือว่าอยู่ในระดับที่ต่ำมาก และสุดท้ายจากการที่สินค้ามีความสามารถในการแข่งขัน (Competitiveness Effect) เพิ่มขึ้น ซึ่งมีสินค้าทั้งสิ้นจำนวน 8 รายการ โดยสินค้าที่ได้รับผลกระทบจากความสามารถในการแข่งขันมากที่สุดคือ เครื่องคอมพิวเตอร์ (HS 847170) และ ยางพารา (HS 400122)

ถึงแม้สินค้าทุกสินค้าที่ทำการศึกษาทั้งสิ้นจำนวน 15 รายการจะมีข้อได้เปรียบจากการเพิ่มขึ้นของการส่งออกรวมของโลกแต่มูลค่าการส่งออกภาพรวมยังคงลดลงในปี 2551 อันเป็นผลจากการหดตัวทางเศรษฐกิจของตลาดประเทศผู้นำเข้า แต่บางสินค้าไม่ได้รับผลกระทบหรือได้รับผลกระทบที่น้อยเนื่องจากได้รับอิทธิพลจากที่สินค้าชนิดนั้นมีการขยายตัวและสินค้าชนิดนั้นมีความสามารถในการแข่งขัน